

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ การพัฒนาและการสืบทอดอาชีพการต๋องโลหะแผ่น
ของกลุ่มหัตถศิลป์ล้านนา วัดศรีสุพรรณ บ้านวัวลาย
อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

ผู้เขียน นายธงชัย ปัญญาธัญชัย

ปริญญา ศีษาศาสตรมหาบัณฑิต (อาชีวศึกษา)

คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

รองศาสตราจารย์ ดร.กัญญา กำศิริพิมาน ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปภัสสร ผลเพิ่ม กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าแบบอิสระการพัฒนาและการสืบทอดอาชีพการ “ต๋อง” โลหะแผ่น
ของกลุ่มหัตถศิลป์ล้านนา วัดศรีสุพรรณ บ้านวัวลาย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์
เพื่อศึกษาการพัฒนาและการสืบทอดอาชีพการต๋องโลหะแผ่นของกลุ่มหัตถศิลป์ล้านนา วัดศรีสุพรรณ
บ้านวัวลาย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ และเพื่อหาแนวทางการส่งเสริมอาชีพการ “ต๋อง”
เครื่องเงินและโลหะเนื้ออ่อนในลักษณะงานศิลปหัตถกรรม

ผู้ศึกษาได้วิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลที่ได้จากเอกสาร วิทยานิพนธ์ และหนังสืออ้างอิง
ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีกลุ่มศึกษาคือ สล่ากลุ่มหัตถศิลป์ล้านนา จำนวน 4 ท่าน และผู้สืบทอด จำนวน
5 ท่าน ได้แก่ นักศึกษา จำนวน 2 ท่าน ผู้สนใจทั่วไป จำนวน 2 ท่าน และพระ จำนวน 1 รูป
เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสัมภาษณ์ปลายเปิด โดยให้ผู้ถูกสัมภาษณ์มีอิสระในการตอบคำถาม โดย
แบ่งแบบสัมภาษณ์เป็น 2 ชุด คือ สัมภาษณ์สล่ากลุ่มหัตถศิลป์ล้านนา สัมภาษณ์ผู้สืบทอด และ
แบบสังเกต โดยผู้ศึกษาได้มีส่วนร่วมในกระบวนการสืบทอดการต๋องโลหะ และนำเสนอข้อมูล
แบบพรรณนา ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

กลุ่มหัตถศิลป์ล้านนามีการพัฒนากลุ่มจากช่างหัตถกรรมพื้นบ้านการทำเครื่องเงิน และ
โลหะคุณลายของช่างบ้านศรีสุพรรณ โดยเป็นผู้ตีขึ้นเงิน และโลหะเนื้ออ่อน เป็นช่างในคุ้มเมือง
จังหวัดเชียงใหม่ในอดีต ได้นำความรู้มาถ่ายทอดให้ลูกหลานจนมีความสามารถเป็นช่างมีฝีมือ
ต่อมาได้ใช้ความรู้ในการทำโลหะคุณลายบนภาชนะเครื่องใช้ต่าง ๆ รูปภาพ และของที่ระลึก

โลหะที่ใช้เป็นเงินร้อยละ 90 ต่อมาปรับเปลี่ยนเป็นทองแดง หรือทองเหลือง แทนเงินซึ่งมีราคาสูง หลังจากนั้นได้นำอลูมิเนียมมาใช้แทน เพราะราคาต่ำกว่าและต้องหลอมได้ง่ายกว่า รวมทั้งพัฒนา ลวดลายจากการตัดแปลงการแกะสลักไม้สักมาใช้บนโลหะอลูมิเนียม ทำให้ได้รับความนิยม แพร่หลายมากขึ้น

การสืบทอดอาชีพการดองโลหะ จากการสอนเฉพาะลูกหลาน เครือญาติ มาสอนให้ กลุ่มผู้สนใจทั่วไป รวมทั้งพระภิกษุ สามเณร ต่อมาเทศบาลนครเชียงใหม่ โดยสำนักการศึกษาได้ เห็นความสำคัญ จึงจัดส่งนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา 1-6 ที่สนใจเข้ามาศึกษาสืบทอดการดอง โลหะ และปรับเป็นหลักสูตรท้องถิ่นในปัจจุบัน

แนวทางการส่งเสริมอาชีพกลุ่มหัตถศิลป์ล้านนานั้น เทศบาลนครเชียงใหม่ และ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้เข้ามาดำเนินการจัดหาตลาดจำหน่ายตามงานสำคัญต่าง ๆ ของจังหวัด ทำให้มีผู้นิยมผลิตภัณฑ์ของกลุ่มจำนวนมาก แต่สิ่งที่กลุ่มมีความต้องการ คือ การประชาสัมพันธ์ ให้มีผู้สนใจมาเรียนรู้อาชีพการดองโลหะ เพื่ออนุรักษ์และสืบทอดต่อไป

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved

Independent Study Title	Developing and Descending of Lanna Craft at Wat Srisupan, Ban Waulai, Mueang District, Chiang Mai Province	
Author	Mr.Tongchai Punyatanunchai	
Degree	Master of Education (Vocational Education)	
Independent Study Advisory Committee	Assoc. Prof. Dr.Kanya Kumsiripiman	Chairperson
	Asst. Prof. Pabhassorn Pholperm	Member

Abstract

“The Developing and Descending of Lanna Craft at Wat Srisupan, Ban Waulai, Mueang District, Chiang Mai Province” study has concentrated on their works, development, and efforts to restore the silverware and soft metal craftsmanship in Lanna. The recommendation has been made on the potential opportunity to promote and pass the skills and technique to the next generation.

The researcher referenced study on published documents, such as thesis and other references available in the libraries. The data was then tested, analyzed along with the information collected during the field work carried out with the study group. They are; 4 staffs from “Lanna craftsmen”, and other 5 trainees (two from interest persons, two college students and a monk).

Two sets of questionnaires, one for skill craftsmen and the other for the trainees, were designed for use during the open-ended interviews. The members were given freedom to express their own opinions and comments, as the interviewees and as the observers, during the field interviews. The outcomes are summarized and presented in the descriptive format as follows:

The group was earlier formed and developed among Ban Srisupan’s local silverware and soft metal craftsmen. Tracing back to its origin, the techniques have continuing been passed down from their ancestors working in the ancient Chiang Mai’s Inner Court. The techniques have then gradually developed and applied to other cheaper metals for souvenirs manufacturing

purposes. Several new metals have been added to product lines, starting from 90 percent silver content, to copper, brass and aluminum plate. The new metals introduced have gradually gained their popularity among customers due to their cost advantages.

During the ancient time, the techniques had earlier been taught and passed down from generation to generation but only among their relatives and families. Recently, the techniques have not been secret anymore and were passed on to outsiders, monks and public. As a result, the City Administration has seen opportunity to promote and develop local training program and add it as part of special curriculum for local primary school students in the North.

With the assistance from Chiang Mai University, the City Administration has developed the outlets for these finished products. The program has proved successful and the markets are well recognized by travelers and tourists. However, the study group agree that there are immediate needs for solid supports and proper Public Affair to draw public's attention and interests for the need to develop the next generation skill craftsmen so that the highly skilled techniques will be proper passed on to next generation and be part of the local craftsmen heritage.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University —

All rights reserved